

Abstrakt

V poslední době se díky několika faktorům změnil význam Arktidy v mezinárodních vztazích. Zprvė, tání arktického ledu umožňuje snazší přístup k rozsáhlým přírodním zdrojům, nacházejících se pod dnem Severního ledového oceánu. Odhaduje se, že v Arktidě se může nacházet až čtvrtina dosud neobjevených zásob ropy a zemního plynu na světě. Zadruhé, ledová pokrývka na námořních trasách podél severního pobřeží Ruska a Kanady roztála, i když zatím pouze na pár dní v roce. Pokud se bude Severní ledový oceán nadále oteplovat, pak by Severovýchodní a Severozápadní cesta mohly být průjezdné po většinu roku. Tím by se zkrátily dosavadní plavební trasy z Evropy do Asie o 40 procent a obchodním společnostem by se ušetřil čas i náklady.

Zatřetí, protože Arktida nepatří žádnému státu, stal se ten tento region předmětem zvýšeného zájmu zemí sousedících se Severním ledovým oceánem. Ty pracují na vytyčení svých námořních hranic, aby si zajistily své teritoriální nároky. Tento proces postupuje v souladu s mezinárodním právním rámcem, jenž byl ustanoven Úmluvou OSN o mořském právu (UNCLOS) z roku 1982. Pobřežní státy mají právo na výlučnou ekonomickou zónu (EEZ) kolem svého pobřeží, jejíž šířka činí 200 námořních mil. Pokud ale státy prokážou, že jejich kontinentální šelf zasahuje za tuto zónu, mohou následně rozšířit svůj nárok až na 350 námořních mil. Arktické státy shromažďují data pro své požadavky Komisi pro vymezení kontinentálního šelfu, která následně vydává doporučení pro vytyčení hranic. V roce 2001 si Rusko nárokovalo rozsáhlé území ležící mimo jeho EEZ. Komise tento nárok ani neschválila, ani nezamítla, nicméně vyzvala Rusko k předložení dalších podpůrných argumentů. Jediným arktickým státem, který zatím se svým požadavkem uspěl, bylo v roce 2009 Norsko.

Shromažďování a sběr dat arktickými státy způsobilo zvýšenou aktivitu v Severním ledovém oceánu. Světová média mají tendenci význam těchto aktivit přeceňovat a přirovnávají je k „závodu o Arktidu“. Tato diplomová práce ukázala, že dosud všechny zainteresované státy jednají podle mezinárodního práva. Nicméně v případě světové energetické krize by mohly kvůli sporným arktickým územím vznikat konflikty. Arktické strategie, které vydávají vlády arktických států, zřetelně ukazují význam Arktidy pro tyto státy a jejich připravenost bránit své zájmy všemi prostředky, včetně vojenských.